

Klaipėdos
universitetas

Sveikatos
mokslų fakultetas

Klaipėdos
universitetas

30
metų

**XXI-OJI NACIONALINĖ MOKSLINĖ
KONFERENCIJA
„Į SVEIKĄ GYVENSENĄ IR SKAIDRIĄ BŪTĮ
VYDŪNO KELIU“**

Konferencijos pranešimų medžiaga

Klaipėda, 2021

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

Mokslinis komitetas:

Pirmininkas: prof. dr. Artūras Razbadauskas,
Klaipėdos universiteto rektorius

Nariai:

prof. habil. dr. Algimantas Kirkutis
prof. dr. Elvyra Acienė
prof. habil. dr. Ingrida Baranauskienė
prof. dr. (hp) Leta Dromantienė
prof. dr. Arvydas Martinkėnas
prof. dr. Daiva Mockevičienė
prof. dr. Sigutė Norkienė
doc. dr. Aelita Skarbaliene
prof. habil.(hp) dr. Dalia Marija Stančienė
prof. dr. Asta Šarkauskienė
doc. dr. Marija Truš

Organizacinis komitetas:

Pirmininkė: Goda Sakalauskaitė

Nariai:

prof. dr. Birutė Anužienė
Dainius Aponkus
Erika Butkutė
lekt. dr. Sigita Derkintienė
lekt. Rita Gikariene
Juozas Ivanauskas
doc. dr. Asta Kiaunytė
lekt. Viktorija Lukminaitė
lekt. Jurgita Raišutienė
Tatjana Žuravlioiva

Leidinio sudarytoja:

prof. dr. Birutė Anužienė

© Klaipėdos universitetas, 2021

ISBN 978-609-481-100-5

PERDEGIMO SINDROMO RAIŠKA SLAUGYTOJŲ DARBE: LITERATŪROS ANALIZĖ

Laura Giedrienė, prof. dr. Danguolė Drungilienė
Klaipėdos universitetas, Sveikatos mokslų fakultetas, Slaugos katedra

Pasaulio sveikatos organizacija psichikos sveikatą pripažįsta viena svarbiausių XXI a. pradžios visuomenės sveikatos sričių. Mokslinė literatūra rodo, kad darbuotojų psichinė ir fizinė sveikata, emocinė savijauta, motyvacija dirbti yra susiję su psichosocialine darbo aplinka. Perdegimo sindromas, apibrėžiamas kaip darbo sukeltas sindromas, apimantis emocinį išsekimą, depersonalizaciją, sumažėjusį asmeninių pasiekimų suvokimą. Oficialiai teigiama, kad pirmasis perdegimo sindromo sąvoką panaudojo vokiečių psichoanalitikas H. J. Freudenberger 1974 m. Įvairūs autoriai nurodo, kad perdegimas dažniausiai pasireiškia žmonėms patiriantiems ilgalaikį stresą darbe. Šiuolaikinės sveikatos reformos ir visuomenė iškelia didelius reikalavimus medicinos darbuotojams. Deja, ne kiekvienas slaugytojas gali veiksmingai ir profesionaliai dirbti daugelį metų, todėl didėja nepageidaujamų emocinių sutrikimų tikimybė. Perdegimo sindromo tyrimai tarp sveikatos priežiūros specialistų išlieka prioritetine mokslinių tyrimų sritimi.

Tikslas – atrinkti ir išanalizuoti mokslinius straipsnius, nagrinėjančius perdegimo sindromo raišką slaugytojų darbe.

Metodika. 2020 m. vasario mėn. atlikta literatūros analizė. Ieškant straipsnių, naudotos kompiuterinės bibliografinės duomenų bazės: HealthSource: Nursing/AcademicEdition, MEDLINE, PsychARTICLES. Buvo koduojama raktiniu žodžiu *burnout syndrome* ir „*nursing*“. Atliekant pirmąją atranką buvo skaitomas straipsnio pavadinimas ir santrauka. Kriterijai: atrinkti straipsniai, nuo 2015 m. kuriuose atliktas empirinis tyrimas.

Rezultatai. Slaugytojai yra dažnai susiduriantys su įvairiomis stresinėmis situacijomis, pacientų ir artimųjų išgyvenimais, traumomis bei vaizdiniais darančiais neigiamą poveikį jų pačių psichinei sveikatai. Tyrimai atskleidžia, kad slaugytojų profesinis perdegimas nevisada priklauso nuo skyriaus veiklos pobūdžio ar nuo individualių ypatybių. Svarbiausios priežastys lemiančios perdegimo atsiradimą yra: darbo aplinka, darbo krūvis, komandiniai santykiai. Perdegimas slaugytojų darbe pasireiškia dažnu nedarbingumu, suprastėjusia psichologine savijauta, depresija, dažnesniu alkoholio vartojimu, dažniau sergama 2 tipo cukriniu diabetu.

Išvados. Analizės rezultatai parodė, kad su perdegimo sindromu susiduria apie 50-60 proc. slaugytojų. Vieningos metodikos, kaip kontroliuoti veiksnius, įtakančius perdegimo sindromo riziką nėra, tačiau daugelis mokslininkų savo tyrimuose nurodo, kad efektyviausias darbuotojų sveikatos išsaugojimo būdas yra kenksmingų darbo veiksmų valdymas. Didesnė bendradarbių ir vadovų parama leidžia prognozuoti geresnę psichologinę darbuotojų sveikatą, silpnesnius emocinio išsekimo, psichologinės įtampos ir psichosomatinius simptomus.

Reikšminiai žodžiai: slaugytojas, perdegimas, stresas.

Literatūra:

- Bianchi R., Laurent E., Schonfeld I. S. 2019. Burnout: Moving Beyond the Status Quo. *International Journal of Stress Management*, 26 (1), p. 36-45.
- Kučinskaitė K., Vaitkaitienė E., Aukštakalnis V., Vaitkaitis D. 2019. Skubios pagalbos skyriuje dirbančių slaugytojų profesinis išsekimas ir darbe patiriamas stresas. *Skubioji medicina*, 1 (1), p. 39-46.
- Pajarskienė B., Žiedelis A. 2018. Slaugytojų profesinio perdegimo prevencija sveikatos priežiūros įstaigose. *Higienos institutas*, p. 4-18. ISSN 2424-3825.